

Identificació de l'expedient

Resolució del procediment de tutela de drets núm. PT 76/2023, instat contra l'Institut Català de la Salut.

Antecedents

1. En data 12/07/2023, va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit de la senyora (...) (d'ara endavant, la persona reclamant), de reclamació per la presumpta desatenció del dret d'accés a les seves dades personals que havia exercit prèviament davant el Centre d'Atenció Primària de Sants, que depèn de l'Institut Català de la Salut (ICS).

Juntament amb aquest escrit, la persona reclamant aportava la documentació següent:

- 1.1 Sol·licitud de l'exercici del dret d'accés signada en data 08/03/2023, per la persona reclamant. Aquesta instància s'adreçava a l'ICS i tenia per objecte la "traçabilitat del Cap de Sants del 8 de març de 2021 al 8 de març de 2023 per saber a quines dades han accedit i el número de la persona que ha fet els accessos a les meves dades." Motivava la seva petició argumentant el següent: "vaig exercir el dret a oposició, i he rebut entre les dades a dalt esmentades, diversos missatges de Salut, informant-me que s'ha accedit a les meves dades des del Cap de Sants." La sol·licitud assenyalava el correu electrònic com el canal preferent per rebre la resposta.
- 1.2 Correu electrònic enviat per la reclamant en data 21/03/2023 a una treballadora de l'ICS mitjançant el qual adjunta la sol·licitud d'accés assenyalada al punt anterior, i la còpia del seu DNI.
- 1.3 Correu electrònic enviat en data 11/07/2023, des de l'adreça <atenciociutadania.ics@gencat.cat> al correu electrònic de la persona reclamant, per mitjà del qual se la informava del següent (la negreta és de l'Autoritat):

"Donant resposta a la seva petició de drets ARCO, en concret el dret d'accés (traçabilitat), de data 8 de març de 2023, respecte al EAP Sants, us informem que, adjunts al present correu podrà trobar tant l'explotació de les dades que ha demanat així com informe del Servei d'Atenció Primària responsable de l'equip mencionat. Us informem que, en el document de traçabilitat, es poden identificar els accessos que s'han efectuat des de l'EAP Sants, com es pot comprovar en el document que aportem, no s'ha dut a terme cap accés, exceptuant el propi relacionat a donar resposta a la seva petició."

El document que s'adjuntava a la resposta de l'ICS consistia en una extracció de la traçabilitat de les dades, referida al període 08/03/2021 a 08/03/2023, en què hi consta **un accés des del CAP de Sants, efectuat en data 08/03/2023 a les 11:50h, per part d'un auxiliar administratiu, al mòdul "VISFG199 – CONSULTA DE VISITES"**. L'ICS justifica aquest accés en els termes següents: "entrada consulta de visites del referent per trucada telefònica de la Sra. [reclamant]."

Així mateix, al correu electrònic enviat a la reclamant també s'hi adjuntava un ofici de l'ICS per mitjà del qual se la informava del següent:

“us comunico que no hi ha hagut accessos a la seva Història Clínica (HC) des d'aquest centre d'Atenció Primària, només hi ha hagut una entrada a la seva HC el dia 8 de març de 2023, que va ser quan vostè va trucar a l'Equip de sants i va parlar amb el responsable de la Unitat d'Atenció a la ciutadania sobre la sol·licitud de traçabilitat, i ens consta el correu que li va enviar, per notificar-li que havia de fer una sol·licitud i que, per tant, està justificat.”

- 1.4 Escrit pel qual la persona reclamant posa en coneixement de l'Autoritat que la seva sol·licitud ha estat resposta “tres mesos i mig després, concretament, amb data 11/07/2023,” i que “el document de traçabilitat que m'han enviat és un full que no té el format de la traçabilitat que expedeix l'ICS, que no porta cap mena d'identificació oficial, i tampoc cap signatura.” L'escrit també indica que, des del CAP de Sants s'afirmava que només hi havia hagut un accés, fruit de la seva trucada en data 08/03/2023. No obstant això, la reclamant afirma que existeixen 3 accessos d'aquesta data, que li va notificar el Departament de Salut. Respecte d'aquests accessos indica que “el primer accés és el que va provocar la meua trucada al Cap de Sants i que posteriorment em tornés la trucada el Sr. (X), responsable (...) al Cap de Sants. Adjunto gravacions on es pot comprovar que durant la conversa rebó els missatges de les entrades del Sr. (X) i ell les confirma.” Per altra banda, la reclamant també assenyala que el Departament de Salut li comunica els accessos que es produeixen des del CAP de Sants atès que va exercir el dret d'oposició al tractament de les seves dades.

En darrer terme, demana l'empara d'aquesta Autoritat, i invoca l'article 15.1 apartats a i b del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes (RGPD).

- 1.5 Còpia de la gravació de la conversa telefònica mantinguda entre la reclamant i una treballadora del CAP de Sants en data 08/03/2023. La reclamant indicava que trucava al CAP de Sants perquè, des del Departament de Salut, se li hauria notificat un accés a les seves dades de salut des d'aquell centre, malgrat no ser-ne usuària. Tot seguit, indicava que la seva pretensió era saber qui havia accedit a les seves dades i el motiu. En resposta a la seva pretensió, la treballadora del CAP de Sants informava la reclamant que, en aquell moment, no hi havia ningú que pogués atendre la seva consulta. A continuació, la reclamant li va facilitar les seves dades per tal que la treballadora en prengués nota i li poguessin retornar la trucada.
- 1.6 Còpia de la gravació de la conversa telefònica mantinguda entre el responsable (...) del CAP de Sants i la persona reclamant en data 08/03/2023. En aquest cas, l'esmentat treballador va retornar la trucada a la persona reclamant per tal de poder atendre la trucada que aquesta havia fet prèviament. En el decurs d'aquesta conversa, la reclamant va reiterar el motiu de la seva trucada, exposat al punt 1.5 dels antecedents. Tot seguit, el treballador – que és personal administratiu, i que no té accés a dades sanitàries – va informar a la reclamant que, quan introduïa les seves dades personals al sistema, se l'informava que aquesta usuària té activat el dret d'oposició.

Entre d'altres qüestions, la reclamant va informar al treballador que, en el decurs de la conversa, el Departament de Salut li va tornar a notificar un accés des del CAP de Sants, que es correspondria amb el que l'esmentat responsable (...) va dur a terme en el si de la conversació. En darrer terme, l'esmentat treballador va comunicar a la reclamant que li enviaria el model de sol·licitud per correu electrònic, per tal que pogués demanar la traçabilitat.

2. En data 31/07/2023, la reclamació es va traslladar a l'ICS, perquè en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.
3. En data 04/08/2023 l'ICS va sol·licitar l'ampliació del termini atorgat, a l'empara de l'article 32.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les Administracions Públiques (LPAC).

En resposta a aquesta petició, l'Autoritat va ampliar el termini atorgat per set dies més.

4. En data 20/10/2023, l'ICS va formular al·legacions mitjançant un escrit en el qual, en síntesi, exposava el següent:
 - Que, en data 29/05/2023, la persona reclamant va enviar un correu electrònic a l'adreça d'atenció a la ciutadania del centre corporatiu de l'ICS, "fent referència a una conversa prèvia que no havia mantingut amb la unitat referida, amb una sol·licitud datada del 8 de març del mateix any, en la que demana un exercici de dret d'accés i traçabilitat per tal de determinar qui va accedir a les seves dades des del CAP (Centre d'Atenció Primària) de Sants. (...) Per altra banda, la usuària, de manera paral·lela, va dur a terme gestions respecte la mateixa sol·licitud amb la seva SAP (Servei d'Atenció Primària) assignada. Així ens ho van notificar, ja que en tractar-se de diferents SAP i bases de dades diferents, no hi tenien accés a la informació. (...)".
 - Que, "pel que fa a l'explotació dels accessos, informem que el programa ECAP, té un rol específic d'explotació, des d'on es realitza aquesta acció, i que va patint actualitzacions d'acord amb els diferents requeriments i necessitats que van sorgint amb l'activitat diària. Entre d'altres, una de les millores que es va incorporar recentment va ser en l'àrea de l'explotació de dades per a control d'accessos i d'auditoria. Aquesta millora no es va incorporar de manera generalitzada, sinó que va ser una implantació progressiva i, en el moment en què es va fer l'explotació sol·licitada per part de la persona reclamant, encara no estava implementada la millora a la seva base de dades, per aquest motiu no es va poder detectar aquest accés que, a posteriori, si hem pogut detectar en una base de dades diferent.

En relació amb l'accés notificat per part del Departament de Salut, via sms amb relació al dret d'oposició activat a petició de la persona reclamant, hem de dir que la usuària, tot i no tenir la seva UBA (Unitat Bàsica Assistencial) assignada al CAP Sants, consulta a aquest centre de forma telefònica, concretament a una professional metge de família, per parlar de temes relacionats amb la cura d'una germana incapacitada, aquesta si assignada a aquest facultatiu. En el decurs de la conversa telefònica, i atès que comparteixen cognoms, el metge de família va localitzar les dades de la seva pacient en una cerca genèrica per cognoms. Quan es fa aquest tipus de cerca, apareix un llistat de les persones amb els mateixos cognoms, per ordre alfabètic, que va fer que seleccionés a la Sra. (...) per error. Així i tot, les dades de salut no van ser visibles

pel metge de família atès que el programa, per defecte, demana el motiu d'accés. Quan el professional se'n va adonar, va rectificar no accedint a dades sanitàries sinó a dades administratives. No obstant això, atès que la Sra. (...) té aplicat l'exercici d'oposició, va rebre un sms emès automàticament pel programa en nom del Departament de Salut, en el moment d'accedir a aquestes dades administratives.”

5. En data 02/11/2023 l'Autoritat va adreçar un escrit a l'ICS mitjançant el qual el requeria perquè, en un termini de 10 dies, facilités la còpia completa dels accessos registrats des del CAP de Sants a la història clínica de la reclamant, del període comprès entre el 08/03/2021 i el 08/03/2023 que – com a mínim – havia d'incloure l'accés de l'auxiliar administratiu (08/03/2023) i el del metge de família al qual l'ICS es referia al seu escrit de data 20/10/2023. També s'instava l'ICS perquè indiqués com s'explicaria que el Departament de Salut notifiqués tres accessos a l'HC des del CAP de Sants a la persona reclamant i, en canvi, només s'hagin informat a l'Autoritat dos accessos.

6. En data 01/12/2023 l'ICS va donar resposta al requeriment assenyalat a l'antecedent anterior i, entre d'altres qüestions, va indicar el següent:

“Tal i com vam explicar en el nostre anterior escrit, els accessos es van produir per error en el context d'una recerca genèrica per cognoms ja que, el metge de família té assignada una usuària amb els mateixos cognoms, que de fet és família de la persona reclamant i en el transcurs d'una conversa amb la pròpia Sra. [reclamant]. En el nostre anterior escrit no vam indicar que només haguéssim detectat 2 accessos. Des del CAP Sants s'han evidenciat 2 tipus d'accessos, per part de personal assistencial, efectuats per un mateix metge de família (que és l'assignat a un altre usuari amb els mateixos cognoms) i per part de personal administratiu. Referent als accessos del personal assistencial, tal i com vam explicar en el nostre anterior escrit, al dur a terme una recerca genèrica per cognoms, apareix un llistat de les persones amb els mateixos cognoms, per ordre alfabètic, que va fer que seleccionés a la Sra. [reclamant] per error. Així i tot, les dades de salut no van ser visibles pel metge de família atès que el programa, per defecte, demana el motiu d'accés. Quan el professional se'n va adonar, va rectificar no accedint a dades sanitàries sinó a dades administratives. No obstant això, atès que la Sra. [reclamant] té aplicat l'exercici d'oposició, va rebre un sms emès automàticament pel programa en nom del Departament de Salut, en el moment d'accedir a aquestes dades administratives. Respecte els accessos administratius, recordem que per la naturalesa de les seves activitats, tenen un programari ECAP específic que restringeix l'accés a dades, no tenint atribuïda cap competència de visibilitat de dades de caire sanitari, per aquest motiu, no s'envien missatges sms automatitzats.”

Així mateix, també s'adjuntava una taula on s'hi feien constar accessos a la història clínica de la reclamant des de diferents centres d'atenció primària, incloent els del CAP de Sants.

7. En data 12/12/2023 l'ICS va traslladar a l'Autoritat la documentació que va posar a disposició de la reclamant en data 11/12/2023. En concret, se li va facilitar informació sobre un total de set accessos, efectuats des del CAP de Sants, a la seva història clínica. Els accessos produïts en data 08/03/2023 s'identifiquen de color vermell i són els que es transcriuen tot seguit:

- Mòdul (USUFG001 – RECERCA D'USUARIS); Data d'accés (8/3/23 a les 11:51h) per part d'un auxiliar administratiu del CAP de Sants.
 - Mòdul (USUFG001 – RECERCA D'USUARIS); Data d'accés (8/3/23 a les 11:49) per part d'un auxiliar administratiu del CAP de Sants.
 - Mòdul (SIAP_PRINT_FORM INICIAL DE L'APLICACIÓ. PERMET RECERCA DE VISITES I USUARIS); Data d'accés (8/3/23 a les 11:08); per part d'un professional de medicina de família i comunitària del Cap de Sants.
8. En data 13/12/2023 la persona reclamant va presentar un escrit davant l'Autoritat mitjançant el qual posava de manifest que, en data 12/12/2023 l'ICS li va facilitar nova documentació en relació amb la traçabilitat demanada. Respecte d'aquests registres d'accessos considera que no es dona resposta a la seva sol·licitud atès que “en aquesta carta han afegit sis entrades més que en l'altre document de traçabilitat que em varen entregar, i les intenten justificar amb una explicació que no se sap d'on surt perquè no l'acrediten amb cap document, ni amb cap registre informàtic (doc 1). Que ja tenim dues cartes afirmant que són els accessos demanats i totes dues són diferents”. En darrer terme, demana “que no es doni per resposta la meua sol·licitud, donat que, no m'han entregat el document de traçabilitat de l'ICS que és una còpia del registre informàtic on consta que es tracta del document de traçabilitat, la data d'extracció, el rang de dates sol·licitat, qui accedeix, i on accedeix.”
9. En data 15/12/2023 l'Autoritat va requerir l'ICS perquè en un termini de cinc dies hàbils, a partir de l'endemà de la notificació de l'ofici, trametés a la persona reclamant el document extret del seu registre informàtic, on constés la data d'extracció de la informació, així com el rang de dades sol·licitat (08/03/2021 a 08/03/2023) referit a la traçabilitat de la història clínica del CAP de Sants.
10. En data 22/12/2023 l'entitat reclamada va presentar un escrit mitjançant el qual s'informava a l'Autoritat que, en data 11/12/2023 es va notificar a la part reclamant un informe signat per la Responsable (...) de l'ICS, mitjançant el qual es feia tramesa de les “extraccions efectuades en el nostre sistema informàtic en data 16 d'agost 2023 on es recullen aquells accessos efectuats entre les dates 08/03/2021 i el 08/03/2023.” En aquests termes, l'entitat es ratificava en la veracitat i integritat del contingut de l'informe tramès a la reclamant.

Fonaments de dret

1. És competent per resoldre aquest procediment la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b i 8.2.b de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.
2. L'article 15 de l'RGPD, preveu el següent en relació amb el dret d'accés de la persona interessada:
 - “1. El interesado tendrá derecho a obtener del responsable del tratamiento confirmación de si se están tratando o no datos personales que le conciernen y, en tal caso, derecho de acceso a los datos personales y a la siguiente información:

- a) los fines del tratamiento;
 - b) las categorías de datos personales de que se trate;
 - c) los destinatarios o las categorías de destinatarios a los que se comunicaron o serán comunicados los datos personales, en particular destinatarios en terceros u organizaciones internacionales;
 - d) de ser posible, el plazo previsto de conservación de los datos personales o, de no ser posible, los criterios utilizados para determinar este plazo;
 - e) la existencia del derecho a solicitar del responsable la rectificación o supresión de datos personales o la limitación del tratamiento de datos personales relativos al interesado, o a oponerse a dicho tratamiento;
 - f) el derecho a presentar una reclamación ante una autoridad de control;
 - g) cuando los datos personales no se hayan obtenido del interesado, cualquier información disponible sobre su origen;
 - h) la existencia de decisiones automatizadas, incluida la elaboración de perfiles, a que se refiere el artículo 22, apartados 1 y 4, y, al menos en tales casos, información significativa sobre la lógica aplicada, así como la importancia y las consecuencias previstas de dicho tratamiento para el interesado.
2. Cuando se transfieran datos personales a un tercer país o a una organización internacional, el interesado tendrá derecho a ser informado de las garantías adecuadas en virtud del artículo 46 relativas a la transferencia.
3. El responsable del tratamiento facilitará una copia de los datos personales objeto de tratamiento. El responsable podrá percibir por cualquier otra copia solicitada por el interesado un canon razonable basado en los costes administrativos. Cuando el interesado presente la solicitud por medios electrónicos, y a menos que este solicite que se facilite de otro modo, la información se facilitará en un formato electrónico de uso común.
4. El derecho a obtener copia mencionado en el apartado 3 no afectará negativamente a los derechos y libertades de otros.”

En relació amb els drets previstos als articles 15 a 22 de l'RGPD, els apartats 3 a 5 de l'article 12 de l'RGPD estableixen el següent:

- “3. El responsable del tratamiento facilitará al interesado información relativa a sus actuaciones sobre la base de una solicitud con arreglo a los artículos 15 a 22, y, en cualquier caso, en el plazo de un mes a partir de la recepción de la solicitud. Dicho plazo podrá prorrogarse otros dos meses en caso necesario, teniendo en cuenta la complejidad y el número de solicitudes. El responsable informará al interesado de cualquiera de dichas prórrogas en el plazo de un mes a partir de la recepción de la solicitud, indicando los motivos de la dilación. Cuando el interesado presente la solicitud por medios electrónicos, la información se facilitará por medios electrónicos cuando sea posible, a menos que el interesado solicite que se facilite de otro modo.
4. Si el responsable del tratamiento no da curso a la solicitud del interesado, le informará sin dilación, y a más tardar transcurrido un mes de la recepción de la solicitud, de las razones de su no actuación y de la posibilidad de presentar una reclamación ante una autoridad de control y ejercitar acciones judiciales.
5. La información facilitada en virtud de los artículos 13 y 14 así como toda comunicación y cualquier actuación realizada en virtud de los artículos 15 a

22 y 34 serán a título gratuito. Cuando las solicitudes sean manifiestamente infundadas o excesivas, especialmente debido a su carácter repetitivo, el responsable podrá:

a) cobrar un canon razonable en función de los costes administrativos afrontados para facilitar la información o la comunicación o realizar la actuación solicitada, o

b) negarse a actuar respeto de la solicitud.

El responsable del tratamiento soportará la carga de demostrar el carácter manifiestamente infundado o excesivo de la solicitud.

(...)"

Per la seva banda, l'article 13 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD), determina el següent, també en relació amb el dret d'accés:

"1. El dret d'accés de l'afectat s'ha d'exercir d'acord amb el que estableix l'article 15 del Reglament (UE) 2016/679.

Quan el responsable tracti una gran quantitat de dades relatives a l'afectat i aquest exerceixi el seu dret d'accés sense especificar si es refereix a totes o a una part de les dades, el responsable li pot sol·licitar, abans de facilitar la informació, que l'afectat especifiqui les dades o les activitats de tractament a què es refereix la sol·licitud.

2. El dret d'accés s'entén atorgat si el responsable del tractament facilita a l'afectat un sistema d'accés remot, directe i segur a les dades personals que garanteixi, de manera permanent, l'accés a la seva totalitat. A aquest efecte, la comunicació del responsable a l'afectat de la manera com aquest pot accedir al sistema esmentat és suficient per tenir per atesa la sol·licitud d'exercici del dret.

No obstant això, l'interessat pot sol·licitar del responsable la informació referida als extrems previstos a l'article 15.1 del Reglament (UE) 2016/679 que no s'inclogui en el sistema d'accés remot.

3. Als efectes establerts a l'article 12.5 del Reglament (UE) 2016/679 es pot considerar repetitiu l'exercici del dret d'accés més d'una vegada durant el termini de sis mesos, tret que hi hagi una causa legítima per fer-ho.

4. Quan l'afectat triï un mitjà diferent al que se li ofereix que suposi un cost desproporcionat, la sol·licitud s'ha de considerar excessiva, per la qual cosa l'afectat esmentat ha d'assumir l'excés de costos que la seva tria comporti. En aquest cas, només és exigible al responsable del tractament la satisfacció del dret d'accés sense dilacions indegudes."

En relació amb l'anterior, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, referent a la tutela dels drets previstos per la normativa sobre protecció de dades personals, disposa el següent:

"1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades."

3. Un cop exposat el marc normatiu aplicable, a continuació escau analitzar si l'Institut Català de la Salut va resoldre i notificar el dret d'accés exercit per la persona reclamant dins el termini previst per la normativa aplicable, ja que precisament el motiu de la queixa que va iniciar aquest procediment de tutela de drets era el fet de no haver obtingut resposta dins del termini establert.

D'acord amb l'article 12.3 de l'RGPD, l'ICS havia de resoldre i notificar la petició d'exercici del dret sol·licitat en el termini màxim d'un mes a comptar des de la data de recepció de la sol·licitud. Cal tenir en compte que, de conformitat amb l'article 21.3.b de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (LPAC), i l'article 41.7 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya (LRJPCat), el còmput del termini màxim en procediments iniciats a instància de part (com és aquest cas) s'inicia des de la data en què la sol·licitud va tenir entrada en el registre de l'òrgan competent. Així mateix, el termini màxim ho és per resoldre i notificar (art. 21 LPAC), de manera que abans de finalitzar aquest termini cal haver notificat la resolució, o si més no poder acreditar l'intent de notificació (art. 40.4 LPAC).

La persona reclamant va presentar la seva sol·licitud d'exercici del dret d'accés en data 21/03/2023 i l'ICS no la va respondre fins el dia 11/07/2023. En aquestes circumstàncies, atès que l'entitat no va respondre la sol·licitud d'accés en el termini d'un mes, prorrogable dos mesos més, escau declarar que l'ICS va resoldre la sol·licitud fora del termini previst per la normativa.

4. Una vegada assentat l'anterior, escau analitzar el fons de la reclamació, és a dir si, d'acord amb els preceptes transcrits al fonament de dret 2n, és procedent l'accés a les dades en els termes que ho va sol·licitar la persona reclamant.

Com a punt de partida, cal tenir en compte que l'article 15 de l'RGPD configura el dret d'accés com el dret de l'afectat a obtenir informació sobre les seves pròpies dades personals objecte de tractament i a accedir-hi, així com informació sobre les finalitats del tractament, les categories de dades personals, els destinataris als quals s'han comunicat o es comunicaran les dades personals i la resta de punts que detalla l'article 15.1 de l'RGPD. A més, l'article 15.3 de l'RGPD reconeix expressament el dret de qualsevol persona que el responsable del tractament li faciliti una còpia del document on constin les dades personals a les quals ha sol·licitat accedir.

El dret d'accés és un dret personalíssim i constitueix una de les facultats essencials que integren el dret fonamental a la protecció de dades personals. Mitjançant aquest dret, el titular de les dades pot conèixer quines dades sobre la seva persona s'estan tractant. A més, aquest dret podria ser la base per exercir altres drets, com ara els de rectificació, supressió, limitació, portabilitat o oposició. Per tot això, les limitacions al dret d'accés han de ser les mínimes.

Les causes de denegació del dret d'accés les trobem a l'article 23 de l'RGPD, que disposa que han d'estar previstes a "través de medidas legislativas" (art. 23.1 RGPD). Cap d'aquestes causes concorre en aquest supòsit, de manera que la persona interessada té dret que es faci efectiu el seu dret d'accés.

La sol·licitud d'accés que la reclamant signa a data 08/03/2023 (anterior 1.1) té per objecte accedir a la traçabilitat del CAP de Sants del període referit al 08/03/2021 a 08/03/2023. En relació amb això, la persona reclamant considerava que, la informació facilitada per l'ICS – en resposta a la sol·licitud de traçabilitat, i durant aquest procediment de tutela de drets – no satisfà el seu dret d'accés. En concret, assenyala que la informació que l'ICS li va trametre en data 12/12/2023 no conté la data d'extracció de les dades del període sol·licitat (que sí que s'inclou a la primera resposta a la sol·licitud), i tampoc conté la informació sobre la traçabilitat demanada, la persona i el mòdul de la història clínica al qual s'accedeix.

En aquest punt, convé analitzar el concepte de "traçabilitat". Segons el Reial decret 311/2022, de 3 de maig, pel qual es regula l'Esquema Nacional de Seguretat (ENS), en l'àmbit de l'Administració electrònica, annex IV "glosari", la traçabilitat és la "propiedad o característica consistente en que las actuaciones de una entidad (persona o proceso) puedan ser trazadas de forma indiscutible hasta dicha entidad." Per la seva banda, la "Guia de Seguridad de las TIC CCN-STIC 803, ENS [Esquema Nacional de Seguridad] Valoración de los sistemas" elaborada per el Centro Criptológico Nacional, es refereix a la "traçabilitat" com el "poder comprobar a posteriori quién ha accedido a, o modificado, una cierta información".

Entesa la traçabilitat en aquests termes, es pot afirmar que la traça dels accessos a la història clínica d'un pacient abasta la informació sobre la identitat, càrrec i/o categoria del personal del responsable del tractament que accedeix, la data i hora dels accessos, centre i mòdul o unitat des de la qual s'accedeix, i també conèixer els destinataris o categories de destinataris als quals es va facilitar la informació clínica (és a dir, a quines entitats o persones de fora de l'organització es van comunicar les dades clíniques).

Ara bé, d'entre tot allò que s'ha dit que abasta el concepte de "traçabilitat" aplicat als accessos a la història clínica, només el conèixer les comunicacions efectuades a entitats o persones de fora de l'àmbit del responsable del tractament formen part del dret d'accés previst a l'article 15 de l'RGPD. Això, s'ha posat de manifest en diverses resolucions i dictàmens d'aquesta Autoritat (CNS 8/2019 i CNS 53/2019, que es poden consultar al web www.apdcat.cat), que venen a dir que no forma part del dret d'accés previst a l'article 15 de l'RGPD, conèixer la identificació del personal del responsable del tractament (en aquest cas, l'ICS) que ha accedit a la història clínica. I això perquè, en essència, aquest tipus d'accés no es pot considerar una comunicació de dades a tercers destinataris; i, consegüentment, no es pot encabir a l'apartat 15.1.c de l'RGPD, com a informació que la persona afectada té dret a conèixer en exercici del seu dret d'accés ("los destinatarios o las categorías de destinatarios a los que se comunicaron o serán comunicados los datos personales, en particular destinatarios en terceros u organizaciones internacionales").

En aquest sentit, la sentència de l'Audiència Nacional, de data 10 de gener de 2024 (Recurs núm. 223/2022) desestima el recurs interposat contra la Resolució de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades Personals (AEPD) que resol inadmetre una reclamació, que tenia per objecte l'accés als noms de les persones que van accedir a la història clínica de la persona interessada. Sobre això, l'AEPD va argumentar el següent: "el derecho de acceso no se configura en una vía para obtener información entorno a la identidad de tercero que, dentro de la organización del responsable del fichero, pudiera haber accedido a la historia clínica. (...)". Un argument que l'Audiència Nacional subscriu per confirmar la resolució de l'AEPD.

És cert que el Grup de l'article 29 -integrat per les Autoritats de Protecció de Dades dels estats membres de la Unió Europea, el Supervisor Europeu de Protecció de Dades, i la Comissió Europea; avui substituït pel Comitè Europeu de Protecció de Dades- va recomanar als estats membres de la Unió Europea que reconeguessin el dret del pacient a conèixer la informació sobre qui i quan ha accedit a la seva història clínica, per tal de generar confiança sobre els tractaments efectuats amb les seves dades sanitàries; i en similars termes s'ha pronunciat aquesta Autoritat. Però la regulació del dret d'accés que fa l'article 15 de l'RGPD no ho contempla. Altra cosa és que l'ICS, tot i no tenir obligació legal de fer-ho, facilités aquesta informació seguint aquesta recomanació.

En aquest punt, escau fer referència a l'article 18 de la Llei estatal bàsica 41/2002, de 14 de novembre, d'Autonomia del Pacient, que estableix el dret d'accés a la història clínica en els termes següents:

“Drets d'accés a la història clínica

1. El pacient té el dret d'accés, amb les reserves que assenyala l'apartat 3 d'aquest article, a la documentació de la història clínica i a obtenir còpia de les dades que hi figuren. Els centres sanitaris han de regular el procediment que garanteixi l'observança d'aquests drets.
2. (...).
3. El dret a l'accés del pacient a la documentació de la història clínica no es pot exercir en perjudici del dret de terceres persones a la confidencialitat de les dades que hi consten recollides en interès terapèutic del pacient, **ni en perjudici del dret dels professionals que participen en la seva elaboració, que poden oposar al dret d'accés la reserva de les seves anotacions subjectives.**
4. (...).”

Per la seva banda, l'article 13 de la Llei catalana 21/2000, de 29 de desembre, d'Autonomia del Pacient i Drets d'Informació i Documentació Clínica, determina que:

“Drets d'accés a la història clínica

1. Amb les reserves assenyalades a l'apartat 2 d'aquest article, el pacient té dret a accedir a la documentació de la història clínica descrita per l'article 10, i a obtenir una còpia de les dades que hi figuren. Correspon als centres sanitaris regular el procediment per a garantir l'accés a la història clínica.
2. El dret d'accés del pacient a la documentació de la història clínica mai no pot ésser en perjudici del dret de tercers a la confidencialitat de les dades d'aquests que figuren en l'esmentada documentació, **ni del dret dels professionals que han intervingut en l'elaboració d'aquesta, que poden invocar la reserva de llurs observacions, apreciacions o anotacions subjectives.**
3. El dret d'accés del pacient a la història clínica es pot exercir també per representació, sempre que estigui degudament acreditada.”

En efecte, la normativa aplicable no reconeix el dret del pacient a conèixer la identitat dels professionals que han accedit a la seva història clínica.

Qüestió diferent és la de les comunicacions a tercers. Segons la normativa aplicable, l'ICS sí que hauria d'haver informat a la reclamant de les eventuais comunicacions que l'entitat hagués efectuat a tercers destinataris; o, en cas de no haver-se produït cap comunicació, també informar d'aquest extrem, ja que aquesta informació també formaria part del dret d'accés.

Pel que fa als documents referits a la traçabilitat que ha tramès l'ICS, certament, aquesta Autoritat observa divergències en el seu contingut – tant pel que fa al nombre d'accessos informats, com per la manca d'informació sobre la data d'extracció de les dades –. En aquestes circumstàncies, és procedent estimar aquesta reclamació de tutela del dret d'accés, atès que també ha quedat acreditat que l'ICS no va informar sobre eventuais comunicacions a tercers.

5. De conformitat amb el que estableixen els articles 16.3 de la Llei 32/2010 i 119 de l'RLOPD, en el cas d'estimació de la reclamació de tutela de drets cal requerir al responsable del tractament que en el termini de 10 dies faci efectiu l'exercici del dret. D'acord amb això, escau requerir l'entitat reclamada per tal que en el termini esmentat faci efectiu l'exercici del dret d'accés de la persona reclamant. En concret, cal que li faciliti una còpia de la traçabilitat la història clínica de la reclamant del CAP de Sants, del període comprès entre el 08/03/2021 al 08/03/2023, i les eventuais comunicacions a tercers o bé la confirmació sobre la inexistència d'aquestes. Un cop s'hagi fet efectiu en els termes exposats i es notifiqui a la persona reclamant, en els 10 dies següents l'entitat reclamada ho ha d'acreditar davant l'Autoritat.

Resolució

Per tot això, resolc:

1. Estimar parcialment la reclamació de tutela formulada per la reclamant contra l'Institut Català de la Salut atès que, si bé la reclamant té dret a obtenir la traçabilitat demanada, en els termes assenyalats als fonaments de dret 4t i 5è, aquest dret no empara la seva pretensió d'accedir a la identitat de les persones que, dins l'àmbit del responsable del tractament, van accedir als mòduls de la seva història clínica.
2. Requerir l'Institut Català de la Salut perquè en el termini de 10 dies, a comptar a partir de l'endemà de la notificació d'aquesta resolució, faci efectiu el dret d'accés exercit per la persona reclamant, en la forma assenyalada als fonaments de dret 4t i 5è. Un cop s'hagi fet efectiu, cal que en els 10 dies següents l'entitat reclamada ho acrediti davant l'Autoritat.
3. Notificar aquesta resolució a l'Institut Català de la Salut i a la reclamant.
4. Ordenar que aquesta resolució es publiqui al web de l'Autoritat (apdcat.gencat.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010 i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, amb caràcter potestatiu les parts interessades poden interposar un recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveuen l'article 123 i següents de la Llei 39/2015. També poden interposar directament un recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per defensar els seus interessos.

La directora